

retning af observationsposter i vigtige områder, en aftale om yderligere foranstaltninger imod atomoprustning ved at gennemføre kontrol med overdragelsen af atomvåben og omstilling af spaltpbare materialer til fredeligt formål, at forbyde underjordiske forsøgsprængninger, og endelig en fri udveksling af oplysninger og af mennesker mellem øst og vest. Videre nævnte Kennedy forslaget om at udelukke masseødelæggelsesvåben fra verdensrummet, som den sovjetiske udenrigsminister havde givet sin tilslutning i plenarforsamlingen den foregående dag. Kennedy foreslog også et amerikansk-russisk samarbejde i det ydre rum om en ekspedition til månen endnu i indeværende tiår og henviste til de uhyre omkostninger for begge lande, der var forbundet med forsøgene på at nå først til denne planet.

En række talere, som gav udtryk for tilfredshed med atomstopaftalen, efterlyste yderligere nedrustningsforanstaltninger. Den jugoslaviske udenrigsminister anbefalede en overenskomst om forbud mod underjordiske atomforsøg, forbud mod kernevåben i Afrika og Latinamerika, samt oprettelse af en atomfri zone i Centraleuropa i forbindelse med tilbagetrækning af styrker (disengagement). Den albanske udenrigsminister sagde blandt andet, at Albanien negative holdning til atomstopaftalen skyldes, at denne sikrede de tre atommagter et monopol og udleverede alle fredselkende lande i resten af verden „til imperialisternes nåde“. Han fremhævede Folkerepublikken Kinas forslag om indkaldelse til en konference af alle statsoverhoveder vedrørende forbud imod og ødelæggelse af atomvåben.

Den svenske udenrigsminister tillagde regionale planer megen betydning fremfor mere ambitiøse universelle forslag, og han nævnte i denne forbindelse de afrikanske staters beslutning om at erklære Afrika for atomfri zone. Han henviste også til Undén-planen, der havde haft som forudsætning, at de mindre nationer ønskede at bidrage til nedrustningen. Andre eksempler på små fremskridt ville det være at give forhåndsmeddelelse om større militære manøvrer og omplaceringer, og at de små lande bidrog ved bemanningen af kontrolposter og inspektionshold. Endvidere kunne disse lande bidrage til et internationalt seismologisk kontrolsystem, som ville muliggøre en over-

enskomst om forbud mod underjordiske sprængninger. Den svenske udenrigsminister mente, at 18. generalforsamling ikke burde give 18-magts nedrustningsudvalget i Genève detaljerede direktiver, men lejlighed til at beskæftige sig både med almindelig og fuldstændig afrustning og sideløbende foranstaltninger.

Den finske udenrigsminister udtalte, at spørgsmålet om yderligere nedrustningsskridt naturligvis først og fremmest afhang af atommagterne, men også stater, som ikke besad disse våben, kunne yde deres medvirken. Han henviste til Undén-planen og sagde, at det i dag måtte være klart for alle, at opstilling af kernevåben i områder, hvor de ikke tidligere havde været, ville virke stærkt forstyrrende på de internationale forbindelser. Han henviste yderligere til præsident Kekkonens plan om at oprette en atomfri zone bestående af de nordiske lande.

Dette var et regionalt spørgsmål, som vedrørte regeringerne i dette område, sagde han. Det var imidlertid værd at bemærke, at de nordiske lande, selv om de havde valgt at løse deres sikkerhedsproblemer på forskellig måde, alle havde afstået fra at erhverve atomvåben og ikke havde tilladt, at sådanne stationeredes på deres område. Efter talerens opfattelse var dette en af hovedårsagerne til, at de skandinaviske stater anerkendtes som et af de fredeligste områder i verden.

Den polske udenrigsminister bragte som ved tidligere lejligheder Rapacki-planen på tale, men sagde også, at Undéns og Kekkonens forslag antydede, at der foruden i Centraleuropa var en mulighed for at forbyde kernevåben også i Nordeuropa.

Den irske udenrigsminister fremsatte en tanke om regionale ordninger, hvor rustningerne kunne begrænses efter gensidig overenskomst mellem de i betragtning kommende lande, der desuden skulle afgøre tvistigheder sig imellem ad rettens vej eller ved forhandling.

Vedrørende atomstopaftalen udtalte Mongoliets repræsentant, at hans land havde undertegnet den som en af de første. Han mente, at 18. generalforsamling under passende former skulle godkende Moskva-traktaten, som var blevet undertegnet af det overvældende flertal af medlemsstaterne.